

פרשת בא

לכו נא הגברים (י, יא)

בספר "לקוטי מהר"ם שיק" מביא בשם האדמו"ר רבי שר שלום מבעלז זצ"ל, שהיה מדקדק מדוע שינו החרטומים ופרעה בלשונם, וכל אחד הגדיר את ההולכים בצורה אחרת:

החרטומים אמרו - "אנשים", פרעה אמר - "גברים", בעוד שמשה רבנו בקש "שלח עמי"?

ופרש, שהחרטומים באו לפרעה והציעו:

הבה ונכנס עמהם למשא ומתן. לא נשחרר את כל העם, רק את ה'דתיים', שומרי השבת שביניהם - אותם נשחרר. דבר זה מרומז בלשונם "שלח את האנשים". לשון יחיד של "אנשים הוא "אנש", אשר עולה בגימטריה שלש מאות חמשים ואחת. וכיון שמיעוט רבים שנים, כשנאמר "אנשים" הכוונה פעמיים "אנש", והיינו שבע מאות ושתיים. המלה "שבת" אף היא בגימטריה שבע מאות ושתיים, רמז לכך שישחרר את שומרי השבת בלבד.

אמר להם פרעה: לא ולא! לא אשחרר את כל שומרי השבת מקרב היהודים, רק את "הגברים". "גבר" בגימטריה מאתיים וחמש. "גברים" [פעמים "גבר"] - ארבע מאות ועשר, שזו גם הגימטריה של "קדוש". רק הקדושים מביניהם ילכו ולא כל שומרי השבת.

אבל משה רבנו אמר: "שלח עמי" שהוא מלשון עוממין, כמו שמצינו בגמרא "גחלים עוממות" - גחלים שכמעט כבו לגמרי. אף את היהודים הריקים ממצוות, אלה שכבר בקשי זוכרים שהם יהודים, והם כגחלים עוממות - גם הם ילכו אתנו לעבוד את ה'.

"בנערינו ובזקנינו נלך כי חג ה' לנו". עד כאן דברי האדמו"ר מבעלז זצ"ל, ונראה שבדבריו טמון רעיון עמוק יותר: פרעה הוא בעצם היצר הרע, כמו שכתב הרמב"ם, והיצר הרע יודע היטב את עבודתו. הוא בא ואומר: אין צורך לשחרר את כל אלו השומרים שבת. מספיק שנשלח את הרבנים שלהם, את גדולי הדור והמנהיגים הרוחניים של עם ישראל, ואז כולם יהפכו להיות אחרת, הכל יהיה בסדר...

מקור: הרב שלמה לוונשטיין שליט"א